

De gulzigheid van de mens

Groningen laat van zich horen in de musical *Noord*. Van een klein verhaal met steeds grotere proporties worden de lijnen doorgetrokken tot wereldwijde problematiek. Van zang tot videobeelden: alle registers worden opengetrokken.

Jaap-Harm de Jong © 10 september 2021, 02:01

beeld noordtheater

De coronamaatregelen gooiden eerder roet in het eten, maar nu is het project waar regisseur Geke Hoogstins meer dan vijf jaar aan werkte in première gegaan. Een evenementenhal in Zuidbroek, nabij Groningen, is omgetoverd tot een immense theaterzaal waar ruimte is voor vijfhonderd bezoekers. Wat meteen in het oog springt, is het gebogen videoscherm dat de hele achterwand bestrijkt. Het is zeven meter hoog en zeventig meter breed en biedt de makers de ruimte verschillende scènes buiten en zelfs onder elkaar te tonen.

Achtergrond is het Groningse land dat geteisterd wordt door de gasboringen, maar vooral door de bureaucratische rompslomp waar bewoners zich doorheen moeten worstelen als ze proberen hun recht te halen, vanuit huizen die gescheurd en verzakt zijn. Centraal in het verhaal staat Menke die van dichtbij meemaakt wat de gevolgen zijn van hongerige bedrijven die de bodem leegeten. Na jaren procederen is haar vader de moed verloren. Apathisch zit hij in zijn leunstoel, terwijl een berg met ordners hem aanstaart. Ook ziet ze de schade bij boer Tjeert. Wekelijks brengt ze hem de krant. Kromgetrokken door het leven onderhoudt hij zijn moestuin en hoort in het rommelen van de bodem de stem van zijn overleden vrouw Aafke. Het verhaal neemt een vlucht als de bodem opnieuw begint te beven. Tjeerts complete boerderij, of dat wat daar nog van over was, wordt opgeslokt door de aarde en ook Tjeert zelf is verdwenen. Dit mysterie probeert Menke op te lossen, onder anderen met Frank, een journalist uit Amsterdam die wil peilen wat er gaande is in Groningen en tevens probeert te begrijpen wat de volksaard is. Mensen die zich verbonden voelen met hun geboortegrond en met de voeten in de klei het koolzaad zien bloeien en de ganzen zien vliegen. Een enigszins geromantiseerd beeld wellicht, maar ik voelde me als bezoeker van 200 kilometer verderop wel aangesproken.

Begrijp ik wat hier gaande is, zowel het verdriet als het doorzettingsvermogen en de levenslust? *Noord* heeft daarmee iets onverzettelijks. De musical is als een vuist op tafel: wij laten ons niet ontnemen wat voor ons al zo lang goed en mooi is.

overdaad went

In eerste instantie is het enigszins zoeken naar alle mogelijkheden die het grote podium biedt. Menke fietst heen en weer, journalist Frank arriveert met een auto, vijf danseressen dansen, de muzikanten worden zichtbaar en op het videoscherm gebeurt ook van alles. Uiteindelijk went die overdaad en gaan de verschillende onderdelen elkaar versterken. Het verhaal begint in te dalen en biedt ruimte voor verwondering, een lach en een traan en een haast onvermijdelijke romantische verhaallijn. Daarbij trekt *Noord* alles uit de kast om de toeschouwer te verleiden. De beelden op het grote scherm betoveren als het weidse landschap getoond wordt. Tot twee keer toe verlaat een van de muzikanten zijn vaste plek en treedt op de voorgrond als een lied ten gehore wordt gebracht. Verschillende acteurs hebben prachtige stemmen die de typische musicaliedjes (denk aan teksten als 'Morgen, er is altijd een morgen') prima kunnen dragen. En de danseressen wisselen met vervaarlijk tempo van outfits om met steeds nieuwe stijlen het verhaal te ondersteunen.

Het eindresultaat is een prima avond vermaak die plezierig aanvoelt, maar dieper gaat dan dat. Het gaat hier om mensen die dreigen te bezwijken onder onrecht. Toch zetten ze door, houden de 'kop d'r veur'.

En dat verhaal blijkt weerhaakjes te hebben als het breder wordt getrokken. De gulzigheid van de mens betreft niet alleen de Groningse bodem. Een pijnlijke spiegel wordt voorgehouden over klimaatverandering en vluchtelingenproblematiek. Lokaal en wereldwijd zijn met elkaar verbonden. *Noord* laat zien wat er 'om de hoek' gebeurt, maar weigert navelstaarderig te worden. Mooi dat het morele kompas zo scherp is afgesteld. ■